

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

8	0	4	4
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	2
---	---	---	---

B.Ed. (General) 2nd Semester

(2053)

**CURRICULUM AND UNDERSTANDING THE
DISCIPLINES (In all Mediums)**(Same for USOL Candidates of 2nd Semester)

Paper : F-2.4

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 40

Note :— Attempt FIVE questions in all, selecting ONE each from Units-I to IV, Unit-V is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT—I

- I. Discuss the concept and importance of Curriculum.
- II. Compare core curriculum and hidden curriculum.

UNIT—II

- III. Discuss the characteristics of subject-centered curriculum.
- IV. How is the curriculum visualized in NCF (2005) ?

UNIT—III

- V. Explain the meaning and types of discipline.
- VI. How does inter-disciplinary approach to education affect school subjects ?

UNIT—IV

- VII. Discuss the nature and importance of Science.
VIII. Explain changes in school subjects in terms of social context.

UNIT—V

- IX. Write short notes on the following :
- Principles of curriculum construction.
 - Role of teacher in Curriculum Development.
 - Core idea of developing disciplines.
 - Correlation among Science and Mathematics.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। यूनिट-1 से IV तक प्रत्येक में से एक प्रश्न का चयन करें। यूनिट-V अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

यूनिट-1

- पाठ्यचर्या की अवधारणा और महत्व पर चर्चा करें।
- मुख्य पाठ्यक्रम और छिपे हुए पाठ्यक्रम की तुलना करें।

यूनिट-2

- विषय-केन्द्रित पाठ्यचर्या की विशेषताओं की चर्चा कीजिए।
- NCF (2005) में पाठ्यचर्या की कल्पना कैसे की गई है ?

यूनिट-3

- विषयों का अर्थ और प्रकार समझाइए।
- शिक्षा के संबंध में अंतर-अनुशासनात्मक दृष्टिकोण स्कूल के विषयों को कैसे प्रभावित करता है ?

यूनिट-IV

- VII. विज्ञान की प्रकृति और महत्व पर चर्चा करें।
VIII. सामाजिक संदर्भ के सम्बन्ध में स्कूल के विषयों में परिवर्तन की व्याख्या करें।

यूनिट-V

- IX. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखिए।
- पाठ्यक्रम निर्माण के सिद्धांत।
 - पाठ्यचर्या विकास में शिक्षक की भूमिका।
 - विकासशील विषयों के मुख्य आदर्श।
 - विज्ञान और गणित के बीच सहसंबंध।

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :— यूनिट 1 ਤੋਂ IV ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-1

- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਮੁੱਖ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਲੁਕੇਵੇਂ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-2

- ਵਿਸ਼ਾ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- NCF (2005) ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-III

- V. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- VI. ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕੂਲੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-IV

- VII. ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VIII. ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-V

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (i) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।
 - (ii) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
 - (iii) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ।
 - (iv) ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ।